

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 585/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 0 Tp 36/2012 z 13. apríla 2012, uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tpo 18/2012 z 18. apríla 2012, ako aj oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sp. zn. 22272/2012-61/D/459 z 11. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2012 doručená sťažnosť M. B., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“)

sp. zn. 0 Tp 36/2012 z 13. apríla 2012 (ďalej len „uznesenie z 13. apríla 2012“), uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tpo 18/2012 z 18. apríla 2012 (ďalej len „uznesenie z 18. apríla 2012“), ako aj oznámením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) sp. zn. 22272/2012-61/D/459 z 11. septembra 2012 (ďalej len „oznámenie z 11. septembra 2012“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín sp. zn. ČVS: ORP-1117/1-OVK-TN-2011 z 27. októbra 2011 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) a e) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona. Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 To 105/2011 z 30. októbra 2011 bol sťažovateľ z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tpo 50/2011 zo 16. novembra 2011 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 30. októbra 2011.

Sťažovateľ v predmetnom konaní taktiež podal žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré boli zamietnuté uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 1/2012 z 18. januára 2012 v spojení s uznesením krajského súdu „sp. zn. 2 Tpo 7/2012“ a uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 36/2012 z 13. apríla 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 18/2012 z 18. apríla 2012.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 37/2012 z 13. apríla 2012 bola sťažovateľovi predĺžená lehota trvania jeho väzby o 3 mesiace a sťažnosť podaná proti tomuto uzneseniu bola zamietnutá uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 18/2012 z 25. apríla 2012.

Sťažovateľ následne 5. júna 2012 podal ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorá bola 12. júna 2012 prokurátorom Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) zamietnutá. Príkazom sp. zn. 1 Kv 35/11 z 13. júna 2012 krajská prokuratúra rozhodla o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu s odôvodnením, že jej 12. júna 2012 bolo doručené rozhodnutie krajského súdu o nariadení výkonu trestu sp. zn. 5 To 77/2011, podľa ktorého má sťažovateľ nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody vo výmere 10 rokov

uloženého mu v inej trestnej veci rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 2 T 60/2005 z 27. apríla 2011. Sťažovateľ bol následne prepustený do výkonu trestu odňatia slobody.

Krajská prokuratúra 6. júla 2012 podala proti sťažovateľovi obžalobu, ktorá do dňa spísania jeho sťažnosti nebola okresným súdom predbežne prerokovaná.

Sťažovateľ následne uviedol, že jeho sťažnosť smeruje proti uzneseniu okresného súdu z 13. apríla 2012 a odôvodňuje ju tým, že v žiadosti o prepustenie z väzby požiadal o jej nahradenie písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka. Podľa sťažovateľa sa okresný súd jeho písomnou žiadosťou o prepustenie z väzby, ktorú podal 28. marca 2012 v jej časti, v ktorej žiadal o nahradenie svojej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, vôbec nezaoberal. Uvedený postup okresného súdu je podľa neho prejavom svojvôle a možno ho považovať za „*celkom sa vymykajúci zákonnosti*“.

Zo zápisnice z verejného zasadnutia okresného súdu 13. apríla 2012 v jeho veci vyplýva, že sťažovateľ na ňom uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava svojej žiadosti podanej 28. marca 2012. Uvedeným postupom, v dôsledku ktorého okresný súd nerozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 28. marca 2012 v časti návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, boli porušené sťažovateľove základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Proti uzneseniu z 13. apríla 2012 sťažovateľ podal sťažnosť priamo do zápisnice po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí okresného súdu, ktorú písomne odôvodnil „*v obdobnom zmysle ako túto sťažnosť*“ a zaslal ju krajskému súdu 17. apríla 2012. Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tpo 18/2012 z 18. apríla 2012 jeho sťažnosť zamietol ako nedôvodnú v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Postup krajského súdu v predmetnej veci nebol správny, pretože o jeho sťažnosti rozhodol v čase, keď mu argumentácia sťažovateľa uvedená v podaní, ktorým svoju sťažnosť doplnil, odoslanom 17. apríla 2012 krajskému súdu, nemohla byť známa. K porušeniu sťažovateľom označených práv došlo aj postupom krajského súdu.

Sťažovateľ podal 21. mája 2012 sťažnosť adresovanú Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky proti uzneseniu z 13. apríla 2012 a uzneseniu z 18. apríla 2012. Následne mu bolo doručené upovedomenie o odstúpení jeho podania sp. zn. Nt 225/2012 z 22. júna 2012 ministerstvu spravodlivosti na jeho ďalší postup. Ministerstvo spravodlivosti v oznámení z 11. septembra 2012 adresovanom sťažovateľovi uviedlo, že po preskúmaní uznesenia z 13. apríla 2012 a uznesenia z 18. apríla 2012 dospelo k záveru, že nebol naplnený žiadny zákonný dôvod na podanie dovolania podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku a nebolo zistené porušenie ustanovení Trestného poriadku o väzbe. V rámci tohto oznámenia taktiež ministerstvo spravodlivosti uviedlo, že pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby spojenej s návrhom na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zákon nevyžaduje, aby v časti nahradenia väzby súd rozhodol osobitným výrokom, a preto ani v prípade sťažovateľa nekonal v rozpore so zákonom. Uvedeným oznámením z 11. septembra 2012 ministerstvo spravodlivosti porušilo jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Sťažovateľ následne poukázal na judikatúru ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že v prípade, ak je žiadosť o prepustenie z väzby spojená s návrhom na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, je povinnosťou príslušného súdu nielen zaoberať sa takýmto návrhom, ale i rozhodnúť o ňom (I. ÚS 87/04, III. ÚS 240/06, IV. ÚS 346/08, I. ÚS 364/08, III. ÚS 71/2010).

S ohľadom na uvedené sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením okresného súdu z 13. apríla 2012, uznesením krajského súdu z 18. apríla 2012, ako aj oznámením z 11. septembra 2012 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € od každého z porušovateľov, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ vo svojej neperfektnej sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením okresného súdu z 13. apríla 2012 a uznesením krajského súdu z 18. apríla 2012, ako aj oznámením z 11. septembra 2012. K porušeniu uvedených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd ani krajský súd o jeho návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nerozhodli samostatným výrokom a ministerstvo spravodlivosti v tejto veci nepodalo na základe jeho podnetu dovolanie.

K námietke porušenia práv uznesením okresného súdu z 13. apríla 2012

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických

osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 508 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 505, § 506 ods. 1 a § 507 je prípustná sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že proti uzneseniu okresného súdu z 13. apríla 2012 mal sťažovateľ možnosť využiť účinný prostriedok nápravy – sťažnosť. Rozhodovanie o sťažnosti patrí do právomoci krajského súdu, ktorý bol oprávnený posúdiť všetky relevantné skutkové aj právne okolnosti daného prípadu, ako aj posúdiť prípadné procesné pochybenia okresného súdu.

Sťažovateľ teda realizáciou svojich práv v priebehu uvedeného konania mal možnosť účinným spôsobom namietat porušenie svojich práv, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K námietke porušenia práv uznesením krajského súdu z 18. apríla 2012

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, teda v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03). Podanie sťažnosti po uplynutí uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej

(§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 109/06).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že uznesenie krajského súdu z 18. apríla 2012 bolo sťažovateľovi doručené 27. apríla 2012.

Sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 22. októbra 2012 a ústavnému súdu doručená 23. októbra 2012.

Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa v tejto časti, v ktorej namieta porušenie označených práv uznesením krajského súdu z 18. apríla 2012, bola ústavnému súdu podaná po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú.

K námietke porušenia práv oznámením z 11. septembra 2012

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne (takým je nepochybne aj dovolanie podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku), nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07). Podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je opravným prostriedkom a z hľadiska trestného práva procesného ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť

každému podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. m. m. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

Z tohto dôvodu ministerstvo spravodlivosti nemohlo odložením takéhoto podania, t. j. jeho neakceptovaním, spôsobiť namietané porušenie označených práv sťažovateľa. Inak povedané, medzi sťažovateľom označenými právami a oznámením z 11. septembra 2012 neexistuje príčinná súvislosť, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv oznámením z 11. septembra 2012 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Záver

S ohľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá, bolo už bezpredmetné, aby ústavný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2012